

ACZCI (184) *cn i pt*

cn (180), *pt* (2).

a *jasne*.

Sł stp notuje, Cn, Linde brak.

I. Spójnik (180) :

1. Wskazuje na stosunek przyzwalający (179) :

A. Wprowadza wypowiedzenie okolicznikowe przyzwolenia; chociaż (31) :

a. W pozycji przed wypowiedzeniem nadrzędnym (23) : Owoż iest ten młodzieniec [...] Aczci tak niepoczefny [...] w krotcze to ogladałz Ze fie nicz nie omyliłz na tym Czo požadałz *RejFóz* K7; Bo aczci Pan powiedział że go prawdziwi chwალce mieli chwálić w Duchu y w prawdzie chwalimy Pána Bogá/ nie pod figurámi/ iáko oni w ftárym zakonie. *WujJud* 237.

Połączenia: »aczci ... a« (2): [*Ludu mój*] Acz ci przez mię z ciebie iest wšelka ciężkość ziętá/ á ty mnie zás zwiázanego wiedzielz przed Piłatá. *ArtKanc* E14; *PaprPan* V3v.

»aczci ... ale«; *etsi ... sed Vulg* (4): *WujJud* 196v; Aczci lye téz czáfem zda że rowno robią álbo ziemię biorą: ále lye ty nie lén chodząc po robocie *Strum* E5; *ActReg* 127; Bo aczci iest vkrzyżowan ze mdłości; ále żywie z mocy Bożey [*Nam etsi crucifixus est ex infirmitates* [!], *sed vivit ex virtute Dei*] *WujNT* 2. *Cor* 13/4.

»aczci ... jednak« (3): Bo ktorzy Bogá vzywaią/ aczci włafney fwey iftności nieodbędą/ iednák nieiáki dziwny á málo nie Boski kftałt ná sie obleką *KuczbKat* 100; *WujJud* 216v; *CzechEp* 90.

»aczci ... lecz«: Aczcyem fie był fnadz oblądził yák błędna owyeczká/ Lecz ty mnie znaydzyelz moy pánie *LubPs* cc2.

»aczci ... wszakoż, wszakże« (3 : 1): *BibRadz Sap* 16/14; Aczci lię Bogá nie boię/ áni lię żadnego wftydę. Wfzakoż iż mi lię vprzykrza tá wdowa/ vczynię ią wolną [*Si et Deum non timeo ... Propter daebere mihi molestiam hanc viduam vindicábo illam*] *BibRadz Luc* 18/4; *SkarŻyw* 184; *WujNT Luc* 18/4.

»aczci ... a wszakoż« (2): Acz ci mam pilną drogę przed sobą [...] á wfzakoż potrwm iefzcze málo *OrzRozm* Bv; *OrzQuin* O3v.

»aczci ... ale przedsię« (2): Bo aczci Syn sfthąił ná fwiáth z łoná Oycá/ ále przedlię nie opuścił tego łoná *SarnUzn* E8v; *RejPos* 68v.

»aczci ... ale wždy«: Bo aczci wfzytko [...] z brękiem dzwonowym przemija/ ále wždy flawá dobra nigdy zá dzwonem nie biega/ y długo potrwać może. *RejZwierc* 161v.

»aczci ... jednak przedsię«: Bo aczci one ofiáry [*starego zakonu*] ku odpufzczeniu grzechow/ fámy przez się niebyły doftáteczne/ iednák przedsię dla oney iedyney ofiáry Pána Chriftuſowey/ ktorey figurą były/ Pan Bog [...] grzechy odpufzczáć raczył. *WujJud* 233.

»aczci więc ... ale«: Aczci więc ta recepta wiele odiać może/ Ale wierę drugiemu y málo pomoże. *RejWiz* 78v.

b. W pozycji po wypowiedzeniu nadrzędnym (8) : *BielKom* B4v; *OrzList* e2v; Nie trudnoć to tedy Pánu Chriftuſowi vczynić/ że będąc w niebie/ pod włafną ofobą/ iest zaráz prawdziwie w tym Sákrámenćie pod ofobą chlebá: aczci to náłz rozum przechodzi. *WujJud* 71v; *MycPrz* I C4; *CzechEp*

75; y mam za to ze Krol IM mnie nie zawiedzie. Acz ci tez tam iest Conditia o Lubowlą *ActReg* 89; mogłoby fię zá czáfem pokoiu co odłóżyć/ ná popráwę y reftauracyą zamkow pogrńniczych [...] Aczci to iest włafna powinność Krolá Iego Miło: *VotSzl F*.

Połączenie: »aczci i«: A ták wolałem ie Rozdziałami zwać/ aczci by y na tem nic/ choćbychmy ie z Greki y z Lácinniki głowami zwali. *BudBib c2*.

B. *W funkcji wskaźnika nawiązania z odcieniem przyzwolenia nawiązuje do treści poprzedzającego wypowiedzenia, wprowadza dodatkowe objaśnienia, niekiedy zaczyna nowy okres; wprowadzie, wszakże (148) :* Aczci śmierć groźna wśelkiemu Nawięcey człowieu złemu *BierEz O3v; RejJóz D7v; MurzHist N4 (2); MurzNT 176; LubPs B3v; Aczci to dziś iuż ná Swiecie niebárzo nowiná/ Ze máły dym wylátuie z wielkiego kominá. GroicPorz C4; RejWiz 60v; KochSat B3; RejAp 61; GórnDworz L5v; iedno trochę ci [w geometryjej się obierają] co rolą álbo Imienié z naymu mierzyć zwykli: áczci y tákowych v nas w Koronie nie wiele naydzie *GrzepGeom A4 (2); RejPos 130; RejZwierc 160v (3); WujJud 251 (3); BudBib 3. Esdr 8/76; Strum M; CzechRozm 198v; Do Grecyey y do Meneleufá. ACzci to co fie słało odstát fie nie może/ Závłze spráwiedliwemu pomoż mocny Boże. PaprPan Ff4 (6); ModrzBaz 66; KochOdpr C2; Jam sye téz ocknął. Aczciem práwie Niepewien/ ieslim przez sen słucał/ czy ná iáwie. KochTr 25; Bo ták duch ś. mowi iż temu biáda kto złe dobrym/ á dobre złym názywa [...] (áčci to teraz ludzie dziwnie száciu/ y oto fię gniewáią) *CzechEp 10v (9); CzechEpPorz 5; KochJez Bv; dziecię fwoie: W rękę mężowi daycie: dziecię miłé fwoie: Aczci iuż/ włafnie mówiąc/ wálzé iest oboie. KochEpit A3v (2); NiemObr 161; GórnRozm E4 (3); WerGość 266; PudlFr 59; RybGęśli B2; Potrzebá iest tego, ile może bydź wyftrzégác fie powtarzánia: Aczci ná niektórych mieyfácach trudno fie tego wwiárowác. SarnStat 299; SiebRozmysł H4v; PaxLiz E3v.***

Połączenie: »aczci więc«: Napewnieyfa to wyflugá Co z Bogá idzie á s pługá/ Aczci więc drudzy bywáią/ Co fie z nędze wygryzáią. *RejZwierc 233v.*

a. *W połączeniach z dodatkowymi międzywypowiedzeniowymi przeciwstawnymi wskaźnikami zespolenia zapowiada uzupełnienie i uwydatnienie treści wprowadzonego wypowiedzenia przez wypowiedzenie przyłączone dodatkowym wskaźnikiem zespolenia; wprowadzie, wiadomo że (92) :*

»aczci ... ale« (61): *RejKup o7 (2); RejWiz 133; OrzList e2v; RejZwierc 112; O corki Ierozolimskie/ áczciem iest przyczerńfa/ álem iest wdzięczną [Nigra sum, et decora; Czarnaciem ale piękna Wuj] BibRadz Cant 1/4; powiedział/ Aczci oni w zbroiach fwych/ y w zuchwálftwie vfáią/ álećiefmy my vfanie násze položyli w Pánu wśzechmogącym [Illi namque armis confidunt, ... ait ... nos autem in omnipotente Deo; Bo oni prawi, we zbrojach swych ... ufają: ale my ufamy w Panie wszechmogącym Wuj] BibRadz 2. Mach 8/18; Aczci duch iest prędkie/ ále ciáło mdłe. [ipse quidem spiritus promptus at caro infirma; Duch wprowadzie ochotny, ale ciało mdłe Wuj] BibRadz Mar 14/38; áczci wśzyfcy bieją/ ále ieden základ bierze [omnes quidem currunt, unus vero accipit bravium] BibRadz 1. Cor 9/24; OrzRozm N4; OrzQuin O2v; RejAp 152v (4); GrzepGeom L2; Bo áczci fie kázdemu zda iż wierzy w Bogá/ ále tho iáwnie okażą owoce iego *RejPos 245 (7); HistLan E2; RejZwierc 23 (13); WujJud 236 (3); Aczci bywály y fá iefzcze rofterki y fwary w kościele/ ále ie nam rofkázuie pímo fwięte vgásić *RejPosWstaw [143⁴]; BudBib Eccli 3/9 [3/21] (2); Strum P (3); Aczci fyn człowieczy idzie iáko oniem iest nápiáno/ Ale biádá człowiekowi onemu/ przez ktorego fyn człowieczy będzie***

wydan [*Ipse quidem filius hominis vadit, sicut scriptum est de eo; vae autem homini illi, per quem filius hominis tradetur*] *BudNT* Mar 14/21; *CzechRozm* 61 v; *PapRPan* 3 (3); *ModrzBaz* 35v; *SkarJedn* 27; przefzłym świádectwam/ áczby lię mogło więcey inŝyzych przydáć: ále mi lię zda zá niepotrzebną. *CzechEp* 199 (2); *PudlFr* 54; *ActReg* 165 (2); *Phil* E; Bo áczci zmyŝly tve oŝobę chlebá wyŝwiadczáią ále ciebie niech vmocni wiára. *WujNT* 286; *CzahTr* Bv.

»aczci ... jednak« (3): *WujJud* 70v (2); Aczci po prawdzie/ nie com go [statutu] ŝwiadom [...] v fáudu częŝto bywáiąc. Jednak bárzobym nie rad o tym mowił *GórnRozm* D4v.

»aczci ... jeno«: Aczci ná ty Pręty robotá pobożna y ŝpora/ ieno ktoby iéy nie rozumiał koło odbieránia tych Prętów prędko ŝye ŝam oŝzuka. *Strum* F3v.

»aczci ... lecz« (5): *RejWiz* 115; Aczciechmy ciemnicę znaleźli zamknioną [...] lecz gdyŝmy otworzyli/ żadnegoŝmy we wnątrz nie znaleźli. [*quidem carcerem invenimus clausum ... aperientes autem intus neminem invenimus; ciemnicęŝmy naleźli zamknioną ... lecz otworzywszy żadnegoŝmy w niej nie naleźli Wuj*] *BibRadz Act* 5/23; *KochOdpr* B3v; Aczci ku niemu [pożytkowi] nie ládá iáko W. M. przydziefz. Lecz áż zá pilnym y częŝtym [...] w rzecz tę wglądánim *CzechEpPorz* 5; *CzahTr* C4v.

»aczci ... przedsię«: Acz ci go [syna] ty nye daŝz do ŝkoły ná náuki dobre/ przedŝię go domá od zŝoŝci nye wŝtrzeźeŝz *GliczKŝiáż* J7v.

»aczci ... wszakże; wszakoż« (3 : 2): *OpecŻyw* 18; áczci tu ták piŝano/ áby káždy ŝam mógl wyrozumiéć/ wŝákże nie káždy iednákiéy ieŝt rozrywki/ ieden może rychléy wyrozumiéć niź drugi. *GrzepGeom* B4; Aczciem ia ieŝt zŝoŝon niemocą/ wŝákofz waŝę vczciwoŝć y dobrą wołą przeciw mnie lákkaŝiem ŝobie przypominał *BudBib* 2. *Mach* 9/21; *CzechRozm* 263; *WujNT* 425.

»aczci ... a wszakoż; a wszakże« (4 : 3): *BibRadz Iob arg*; ACzci wŝzędzie gdźie weyrzyŝz poproŝtu piŝmo mowi [...] áwŝákofz nie ktore piŝmá iáŝnieyŝze *Grzegŝm* I; *RejZwierc* 138v (2); Bo áczci Kŝięża iáŝmużnę biorą/ kiedy iá im dáią/ á wŝákże Mŝzey nikomu nie przedáią *WujJud* 180v (3).

»aczci ... a wźdy«: Aczci ieŝt nieźrzetelne, á ŝwiátu mierźione/ á wźdy ma dáry obfite/ przez Kryŝtá Pána nábyte *ArtKanc* K11v.

»aczci ... ale przedsię, ale przedŝie« (2 : 1): tákżeć y ięzyk/ áczci ieŝt máły członek/ ále przedŝie wielkie rzeczy podnoŝi. [*ita et lingua modicum quidem membrum est, et magna exaltat; tak i język małyć wprawdzie członek jest, ale wielkie rzeczy podnosi Wuj*] *Leop Iac* 3/5 [*idem*] *KuczbKat* 335; Aczci ieŝt Rybá iákoby wźgárdzóna [*lin*]/ ále przedŝię nieźly *Strum* Qv.

»aczci ... ale wźdy« (3): Aczci czáŝem ŝkorupká w czym ŝie zmáże z młodu/ Będye iuź ŝmierdzyáŝá potym y po chłodu. Ale wźdy ŝiŝá zwyczaj zŝomi przyrodzenia/ A wiele ŝie odmieni przypadkow s ćwiczenia. *RejWiz* 59v (2); *BielSpr* c2.

»aczci ... jednak przedsię«: áczci Piŝmo Boże w ŝobie doŝtáteczne ieŝt/ iednák przedŝię potrzebá do niego przydáć powaźnoŝć wykłádu Koŝcioŝá Powŝzechnego *WujJud* 28v.

2. *Wprowadza podrzędne wypowiedzenie przyczynowe; bo, ponieważ; quia PolAnt*: Nie czyniciez tego corki moie [*nie czekajcie*]/ áczci ieŝt więczŝzá záŝoŝć moiá niź wáŝzá [*Ne, filiae meae; quia foret amaritudo mihi valde plusquam vobis*]/ ábowiem ręká Páŝŝká obrociŝá ŝie przeciwko mnie. *BibRadz Ruth* 1/13.

II. Partykuŝa (2) :

1. *Uwydatniająca; i to*: Zalmi tego belo barzo/ flifzac to od onego meza/ atz cij ieftze od fwego nie od opcego/ ale poſpolicie mowią: Co ſwoi z zalem mowi tho ſobie opci napoſmiech obraca *PaprUp H2*.

2. *Życząca; niech, niechaj*: (A czciby) y Mefiboſzet mógł ieść v ſtołu niego/ (*marg*) Abo też tak czytay (Y rzekł krol) Amefiboſzeth niech ie vſtołu. (-) [*Et Mephiboseth comedet super mensam meam; a Miphiboseth będzie jadł u stołu mego (marg) abo aczciby Miphiboseth mógł jeść. (-) Wuj*] iáko ieden z ſynow krolewſkich *BudBib 2. Reg 9/11*.

*** *Dubia prawdopodobnie zamiast ażci (2) : CzechRozm 254v; CzechEp 305.*

Cf ACZKOLWIEĆ, ACZKOLWIEKCI

KK